Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

2019. gada 10. septembrī*

[Teksts labots ar 2019. gada 20. decembra rīkojumu]

Dabasgāzes iekšējais tirgus – Direktīva 2009/73/EK – Komisijas lēmums, ar ko groza nosacījumus atkāpē no Savienības noteikumiem par gāzes vada *OPAL* ekspluatāciju attiecībā uz trešo personu piekļuvi un tarifu tiesisko regulējumu – Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkts – Solidaritātes princips enerģētikas jomā

Lietā T-883/16

Polijas Republika, ko pārstāv *B. Majczyna*, *K. Rudzińska* un *M. Kawnik*, pārstāvji,

prasītāja,

ko atbalsta

Latvijas Republika, ko pārstāv I. Kucina, G. Bambāne un V. Soņeca, pārstāves,

un

Lietuvas Republika, ko sākotnēji pārstāvēja *D. Kriaučiūnas*, *R. Dzikovič* un *R. Krasuckaitė*, vēlāk – *R. Dzikovič*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *O. Beynet* un *K. Herrmann*, pārstāves,

atbildētāja,

ko atbalsta

Vācijas Federatīvā Republika, ko sākotnēji pārstāvēja *T. Henze* un *R. Kanitz*, vēlāk – *T. Kanitz*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā.

* Tiesvedības valoda – poļu.

par prasību, kas pamatota ar LESD 263. pantu un ar ko lūdz atcelt Komisijas Lēmumu C(2016) 6950 *final* (2016. gada 28. oktobris), ar ko pārskata atbrīvojuma, kas saskaņā ar Direktīvu 2003/55/EK ir piemērots gāzes vadam *OPAL* attiecībā uz noteikumiem par trešo personu piekļuvi un tarifu tiesisko regulējumu, nosacījumus,

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja I. Pelikānova [*I. Pelikánová*] (referente), tiesneši V. Valančus [*V. Valančius*], P. Niuls [*P. Nihoul*], J. Svenningsens [*J. Svenningsen*] un U. Ēbergs [*U. Öberg*],

sekretārs: F. Ollers [*F. Oller*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2018. gada 23. oktobra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

I. Atbilstošās tiesību normas

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/55/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 98/30/EK atcelšanu (OV 2003, L 176, 57. lpp.) ir atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 94. lpp.).

2 Direktīvas 2009/73 32. pantā, kas ir identisks Direktīvas 2003/55 18. pantam, ir noteikts:

"Trešo personu piekļuve

1. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, kas trešām personām dod piekļuvi pārvades un sadales sistēmām un SDG iekārtām, pamatojoties uz publicētiem tarifiem, ko piemēro visiem tiesīgajiem lietotājiem, tostarp piegādes uzņēmumiem, kā arī objektīvi un bez sistēmas lietotāju diskriminācijas. Dalībvalstis nodrošina, ka šos tarifus vai to aprēķināšanas metodiku pirms to stāšanās spēkā saskaņā ar 41. pantu apstiprina 39. panta 1. punktā minētā regulatīvā iestāde, un ka šos tarifus un metodiku, ja apstiprina vienīgi metodiku, publicē pirms to stāšanās spēkā.

2. Pārvades sistēmu operatoriem ir pieejams citu pārvades sistēmu operatoru tīkls, ja tas vajadzīgs pārvades funkciju veikšanai, tostarp pārrobežu pārvadei.

3. Šī direktīva neliedz noslēgt ilgtermiņa līgumus, ciktāl tie atbilst Kopienas konkurences noteikumiem."

3 Direktīvas 2009/73 36. pantā, ar kuru tika aizstāts Direktīvas 2003/55 22. pants, ir noteikts:

"Jauna infrastruktūra

1. Uz nozīmīgākiem jauniem gāzes infrastruktūras objektiem, proti, starpsavienojumiem, SDG un uzglabāšanas iekārtām, pēc lūguma uz noteiktu laiku var neattiecināt 9., 32., 33. un 34. pantu un 41. panta 6., 8. un 10. punktu, ja:

a) ieguldījumiem jāuzlabo konkurence gāzes piegādes jomā un piegādes drošums;

b) ar ieguldījumu saistītajam riskam ir jābūt tādam, ka ieguldījums netiktu veikts, ja nebūtu piešķirts atbrīvojums;

c) infrastruktūrai jābūt tādas fiziskas vai juridiskas personas īpašumā, kas vismaz pēc juridiskā statusa ir nodalīta no sistēmas operatoriem, kuru sistēmās infrastruktūru ierīkos;

d) minētās infrastruktūras lietotājiem ir jāmaksā par tās lietošanu; un

e) izņēmuma [atbrīvojuma] piešķiršana nedrīkst kaitēt dabasgāzes iekšējā tirgus konkurencei vai efektīvai funkcionēšanai, vai tās regulētās sistēmas efektīvai funkcionēšanai, kurai infrastruktūra ir pieslēgta.

[..]

3. [Valsts] regulatīvā iestāde katrā konkrētā gadījumā var pieņemt lēmumu par 1. un 2. punktā minētā atbrīvojuma piešķiršanu.

[..]

6. Atbrīvojums var attiekties uz visām jaunā infrastruktūras objekta jaudām vai daļu no tām, vai uz būtiski palielinātām pastāvošās infrastruktūras jaudām.

Pieņemot lēmumus par atbrīvojumu piešķiršanu, katrā konkrētā gadījumā izskata vajadzību piemērot nosacījumus par atbrīvojuma ilgumu un nediskriminējošu piekļuvi infrastruktūrai. Pieņemot lēmumu par minētajiem nosacījumiem, īpaši ņem vērā būvējamās papildu jaudas vai esošo jaudu modifikācijas, projekta grafiku un stāvokli attiecīgā valstī.

[..]

8. Regulatīvā iestāde bez kavēšanās, tūlīt pēc saņemšanas pārsūta Komisijai katru atbrīvojuma lūgumu. Kompetentā iestāde lēmumu tūlīt dara zināmu Komisijai, un iesniedz tai visu attiecīgo informāciju par lēmumu. Informāciju Komisijai var iesniegt arī apkopotu, lai Komisija varētu pieņemt pamatotu lēmumu. Šajā informācijā konkrēti ietilpst

a) sīki izklāstīti iemesli, pamatojoties uz kuriem regulatīvā iestāde vai dalībvalsts ir piešķīrusi atbrīvojumu vai to atteikusi, un atsauce uz 1. punktu, tostarp minētā punkta attiecīgo apakšpunktu vai attiecīgajiem apakšpunktiem, kas ir šāda lēmuma pamatā, tostarp visa finanšu informācija, kas pamato tāda atbrīvojuma vajadzību;

b) analīze, kas veikta par to, kā atbrīvojuma piešķiršana ietekmēs konkurenci un dabasgāzes iekšējā tirgus efektīvu funkcionēšanu;

c) pamatojums par laiku un attiecīgās gāzes infrastruktūras kopējās jaudas daļu, par ko ir piešķirts atbrīvojums;

d) ja atbrīvojums attiecas uz kādu starpsavienojumu – rezultāti, kas gūti apspriedē ar attiecīgām regulatīvām iestādēm; un

e) infrastruktūras ieguldījums gāzes piegādes dažādošanā.

9. Divos mēnešos pēc paziņojuma saņemšanas Komisija var pieņemt lēmumu, prasot, lai regulatīvā iestāde groza vai atceļ lēmumu piešķirt atbrīvojumu. Minētais termiņš sākas otrajā dienā pēc paziņojuma saņemšanas. Minēto divu mēnešu termiņu var pagarināt vēl par diviem mēnešiem, ja

Komisija prasa papildu informāciju. Minētais papildu termiņš sākas otrajā dienā pēc pilnīgas informācijas saņemšanas. Sākotnējo divu mēnešu termiņu var pagarināt arī tad, ja tam piekrīt gan Komisija, gan regulatīvā iestāde.

[..]

Regulatīvā iestāde viena mēneša laikā izpilda Komisijas lēmumu grozīt vai atcelt atbrīvojuma lēmumu un attiecīgi informē Komisiju.

[..]"

4 2005. gada 7. jūlija *Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung* (*Energiewirtschaftsgesetz – EnWG*) (Vācijas Likums par enerģētikas un gāzes apgādi) (*BGBl.* 2005 I, 1970., 3621. lpp.; turpmāk tekstā – "*EnWG*") 28.a panta 1. punktā, redakcijā, kas bija piemērojama šīs lietas faktiem, noteica, ka *Bundesnetzagentur* (*BNetzA*, Federālā regulatīvā iestāde, Vācija) tostarp ir tiesības nepiemērot noteikumus par trešo personu piekļuvi starpsavienojumiem starp Vācijas Federatīvo Republiku un citām valstīm. *EnWG* 28.a panta piemērošanas noteikumi būtībā ir līdzīgi tiem, kas noteikti Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punktā.

II. Tiesvedības priekšvēsture

5 2009. gada 13. martā *BNetzA*, Vācijas regulatīvā iestāde, nosūtīja Eiropas Savienības Komisijai divus 2009. gada 25. februāra lēmumus, ar kuriem gāzes vada *Ostseepipeline-Anbindungsleitung* (turpmāk tekstā – "*OPAL*") projekta pārrobežu transportēšanas jauda tiek izslēgta no Direktīvas 2003/55 18. pantā minēto noteikumu par trešo personu piekļuvi un tās 25. panta 2.–4. punktā paredzēto tarifu noteikumu piemērošanas. Gāzes vads *OPAL* ir gāzes vada *Nord Stream 1* zemes posms rietumos, kura ieejas punkts atrodas netālu no Lubminas [*Lubmin*], pie Greifsvaldes [*Greifswald*], Vācijā, un izejas punkts ir Brandovas [*Brandov*] apgabalā, Čehijas Republikā. Abi lēmumi attiecās uz gāzes vada *OPAL* domājamām daļām, kuras pieder diviem īpašniekiem.

6 Proti, gāzes vads *OPAL* pieder *WIGA Transport Beteiligungs-GmbH* (turpmāk tekstā –"*WIGA*", iepriekš – "*W & G Beteiligungs-GmbH & Co. KG*", iepriekš – *Wingas GmbH & Co. KG*), kurai pieder 80 % no gāzes vada domājamajām daļām, un *E.ON Ruhrgas AG*, kurai pieder 20 % no gāzes vada domājamajām daļām. *WIGA* atrodas *OAO Gazprom* un *BASF SE* kopīgā kontrolē. Sabiedrība, kas izmanto *WIGA* piederošo gāzes vada *OPAL daļu*, ir *OPAL Gastransport GmbH & Co. KG* (turpmāk tekstā – "*OGT*").

7 Ar 2009. gada 12. jūnija Lēmumu C(2009) 4694 (turpmāk tekstā – "sākotnējais lēmums") Komisija saskaņā ar Direktīvas 2003/55 22. panta 4. punkta trešo daļu (tagad Direktīvas 2009/73 36. panta 9. punkts) lūdza *BNetzA* grozīt tās 2009. gada 25. februāra lēmumu, tos papildinot ar šādiem nosacījumiem:

"a) Neskarot b) apakšpunktā minēto noteikumu, vienā vai vairākos lielos augšupējos vai lejupējos, Čehijas Republiku ietverošos dabasgāzes tirgos dominējošs uzņēmums nedrīkst gada laikā rezervēt vairāk kā 50 % gāzes vada *OPAL* transportēšanas jaudas uz Čehijas robežas. To uzņēmumu rezervētās [jaudas], kuri pieder vienai un tai pašai grupai, kā *Gazprom* un *Wingas*, tiks izvērtētas kopā. Dominējošu uzņēmumu/dominējošu uzņēmumu grupu, kas noslēguši lielus ilgtermiņa gāzes piegādes nolīgumus, rezervētās [jaudas] tiks izvērtētas apkopotā veidā [..].

b) Jaudas 50 % ierobežojums var tikt pārsniegts, ja attiecīgais uzņēmums nodod tirgū 3 miljardus m^3 gāzes apjoma gāzes vadā *OPAL* saskaņā ar atklātu, pārskatāmu un nediskriminējošu procedūru ("gāzes realizācijas programma"). Gāzes vadu operējošajai sabiedrībai vai uzņēmumam, kam ir

pienākums īstenot programmu, ir jāgarantē atbilstošas transportēšanas jaudas pieejamība un brīva izejas punkta izvēle ("jaudas pārejas programma"). "Gāzes realizācijas" un "jaudas pārejas" programmas veidu apstiprina *BNetzA*."

8 2009. gada 7. jūlijā *BNetzA* grozīja savus 2009. gada 25. februāra lēmumus, tos pielāgojot šā sprieduma 7. punktā minētajiem nosacījumiem, kas bija paredzēti sākotnējā lēmumā. Atbrīvojumu no noteikumiem *BNetzA* piešķīra uz 22 gadiem.

9 2011. gada 13. jūlijā gāzes vads *OPAL* tika nodots ekspluatācijā, un tā ziemeļu posmā starp Greifsvaldi un Groskērisas [*Groß-Köris*] ieejas punktu Berlīnes (Vācija) dienvidos tā jaudas ir aptuveni 36,5 miljardi m^3 gadā. Savukārt gāzes vada *OPAL* dienvidu posmā starp Groskērisu un izejas punktu Brandovā tā jauda ir 32 miljardi m^3 gadā. Starpība 4,5 miljardu m^3 gadā apmērā bija paredzēta pārdošanai *Gaspool* tirdzniecības zonā, kas ietver Vācijas ziemeļus un austrumus.

10 Saskaņā ar sākotnējo lēmumu un *BNetzA* 2009. gada 25. februāra lēmumiem, kas grozīti ar tās 2009. gada 7. jūlija lēmumiem, gāzes vada *OPAL* jauda tika pilnībā atbrīvota no trešo personu reglamentētas piekļuves noteikumu un tarifu noteikumu, pamatojoties uz Direktīvu 2003/55, piemērošanas.

11 Šā brīža tehniskajā konfigurācijā dabasgāzi gāzes vada ieejas punktā pie Greifsvaldes var piegādāt vienīgi pa gāzes vadu *Nord Stream 1*, kuru izmanto grupa *Gazprom* Krievijas atradnēs iegūtas gāzes transportēšanai. Tā kā *Gazprom* nav īstenojusi sākotnējā lēmumā minēto gāzes realizācijas programmu, nerezervētie 50 % šā gāzes vada jaudas nekad nav tikuši izmantoti, kā rezultātā tiek izmantoti tikai 50 % gāzes vada *OPAL* transportēšanas jaudas.

12 2013. gada 12. aprīlī *OGT*, *OAO Gazprom* un *Gazprom Eksport LLC* oficiāli lūdza *BNetzA* grozīt atsevišķus 2009. gadā piešķirtā atbrīvojuma noteikumus.

13 2016. gada 13. maijā, pamatodamās uz Direktīvas 2009/73 36. pantu un balstoties uz *OGT*, *OAO Gazprom* un *Gazprom Eksport* lūgumu *BNetzA* paziņoja Komisijai savu nodomu grozīt atsevišķus 2009. gadā piešķirtā atbrīvojuma noteikumus attiecībā uz to gāzes vada *OPAL daļu*, kuru izmanto *OGT*, noslēdzot ar pēdējo minēto uzņēmējsabiedrību publisko tiesību līgumu, kurš saskaņā ar Vācijas tiesībām ir uzskatāms par administratīvo aktu.

14 Veikdama grozījumus, *BNetzA* būtībā bija paredzējusi aizstāt ar sākotnējo lēmumu piemēroto ierobežojumu jaudai, kuru var rezervēt dominējošie uzņēmumi (skat. šā sprieduma 7. punktu), ar *OGT* pienākumu piedāvāt izsolēs vismaz 50 % no tās izmantotās jaudas, proti, 15 864 532 kWh/h (aptuveni 12,3 miljardi m^3 gadā), no kuriem 14 064 532 kWh/h (aptuveni 10,98 miljardi m^3 gadā) būtu konstanta dinamiski piešķirama jauda (*feste dynamisch zuordenbare Kapazitäten*, *DZK*) un 1 800 000 kWh/h (aptuveni 1,38 miljardi m^3 gadā) būtu konstanta brīvi piešķirama jauda (*feste frei zuordenbare Kapazitäten*, *FZK*) Brandovas izejas punktā. Gadījumā, ja divu secīgu gadu laikā *FZK* jaudas pieprasījums pārsniegtu sākotnējo 1 800 000 kWh/h piedāvājumu, *OGT* ar zināmiem nosacījumiem ir pienākums palielināt šādas jaudas piedāvājumu līdz 3 600 000 kWh/h (aptuveni 2,8 miljardi m^3 gadā).

15 2016. gada 28. oktobrī Komisija, pamatodamās uz Direktīvas 2009/73 36. panta 9. punktu, pieņēma Lēmumu C(2016) 6950 *final*, ar ko pārskata atbrīvojuma, kas saskaņā ar Direktīvu 2003/55/EK ir piemērots gāzes vadam *OPAL* attiecībā uz noteikumiem par trešo personu piekļuvi un tarifu tiesisko regulējumu, nosacījumus (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"), kurš ir adresēts *BNetzA*. Direktīvas 2009/73 36. pantā paredzētā procedūra būtībā atbilst tai, kas ir noteikta Direktīvas 2003/55 22. pantā, kurš ir sākotnējā lēmuma juridiskais pamats. 2017. gada 3. janvārī apstrīdētais lēmums tika publicēts Komisijas tīmekļvietnē.

16 Vispirms Komisija apstrīdētā lēmuma 18.–21. apsvērumā ir norādījusi, ka, lai gan Direktīvas 2009/73 36. pantā nav paredzēta norma, kas īpaši attiektos uz iespēju grozīt sākotnējā lēmumā ietverto atbrīvojumu, kurš ir ticis atļauts saskaņā ar Direktīvas 2003/55 22. pantu, no administratīvo tiesību vispārējiem principiem izrietot, ka lēmumi ar ilglaicīgām sekām var tikt pārskatīti. Tādējādi, ņemot vērā formu paralēlisma principu un lai nodrošinātu tiesisko drošību, Komisija uzskatīja, ka šajā gadījumā *BNetzA* iesniegto sākotnējā atbrīvojuma grozījuma projektu pienākas izvērtēt atbilstoši Direktīvas 2009/73 36. pantā paredzētajai procedūrai attiecībā uz jaunām infrastruktūrām. Attiecībā uz pamatnosacījumiem, kuri ar šādu grozījumu veikšanu ir jāizpilda, Komisija ir uzskatījusi šādi – tā kā nav īpašu pārskatīšanas noteikumu, izmaiņām, kas ir veiktas iepriekš piešķirta atbrīvojuma tvērumā vai šo atbrīvojumu regulējošos noteikumos, ir jābūt pamatotām, un šajā ziņā jauni fakti, kas ir radušies kopš sākotnējā lēmuma par atbrīvojumu pieņemšanas, varot būt derīgs pamats šāda sākotnējā lēmuma pārskatīšanai.

17 Attiecībā uz būtību Komisija ar apstrīdēto lēmumu apstiprināja *BNetzA* ieplānotos grozījumus atbrīvojuma shēmā ar nosacījumu, ka tiek veiktas atsevišķas izmaiņas, proti:

– izsolāmās jaudas sākotnējam piedāvājumam ir jāattiecas uz 3 200 000 kWh/h (aptuveni 2,48 miljardi m^3 gadā) *FZK* jaudas un uz 12 664 532 kWh/h (aptuveni 9,83 miljardi m^3 gadā) *DZK* jaudas;

– tiklīdz pieprasījums gada izsolē pārsniedz 90 % no piedāvātās jaudas, ir jāpalielina izsolāmās *FZK* jaudas apjoms attiecībā uz nākamo gadu, un tas ir jāveic pa 1 600 000 kWh/h (aptuveni 1,24 miljardi m^3 gadā) daļām līdz tiek sasniegti 6 400 000 kWh/h (aptuveni 4,97 miljardi m^3 gadā);

– uzņēmums vai uzņēmumu grupa, kam ir dominējošs stāvoklis Čehijas Republikā vai kas kontrolē vairāk kā 50 % gāzes, kas ienāk Greifsvaldē, *FZK* jaudas izsolē var piedalīties tikai par pamatcenu, kas nedrīkst pārsniegt regulētā tarifa vidējo pamatcenu *Gaspool* pārvades sistēmā uz Čehijas Republiku tajā pašā gadā salīdzināmiem produktiem.

18 Atbilstoši apstrīdētajam lēmumam 2016. gada 28. novembrī *BNetzA* grozīja ar 2009. gada 25. februāra lēmumu piešķirto atbrīvojumu gāzes vada *OPAL* domājamo daļu izmantotājam *OGT*, noslēdzot ar to publisko tiesību līgumu, kas atbilstoši Vācijas tiesībām ir uzskatāms par administratīvu aktu.

III. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

19 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts 2016. gada 16. decembrī, Polijas Republika cēla šo prasību.

20 Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts tajā pašā dienā, Polijas Republika iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kas tika noraidīts ar 2017. gada 21. jūlija rīkojumu Polija/Komisija (T-883/16 R, EU:T:2017:542). Lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana tika atlikta.

21 Ar dokumentiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegti attiecīgi 2017. gada 19. janvārī, 20. martā un 29. martā, Vācijas Federatīvā Republika lūdza atļauju iestāties šajā tiesvedībā Komisijas prasījumu atbalstam, savukārt Latvijas Republika un Lietuvas Republika lūdza atļauju iestāties lietā Polijas Republikas prasījumu atbalstam. Tā kā galvenie lietas dalībnieki neizvirzīja iebildumus, Vispārējās tiesas pirmās palātas priekšsēdētājs šos lūgumus par iestāšanos lietā apmierināja.

22 2017. gada 3. martā Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts iebildumu raksts.

23 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts 2017. gada 13. martā, Polijas Republika pēc apstrīdētā lēmuma publicēšanas 2017. gada 3. janvārī iesniedza papildu apsvērumus par prasības pieteikumu un izvirzīja prasības papildu pamatu.

24 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 9. jūnijā, Komisija iesniedza apsvērumus par Polijas Republikas iebildumu rakstu.

25 Replika un atbilde uz repliku Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegtas attiecīgi 2017. gada 2. jūnijā un 31. augustā.

26 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts 2017. gada 22. decembrī, Polijas Republika atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 28. panta 1. un 5. punktam lūdza nodot lietu izskatīšanai virspalātā vai vismaz piecu tiesnešu palātā. 2018. gada 16. februārī Vispārējā tiesa nolēma nepiedāvāt lietas nodošanu izskatīšanai virspalātā un pieņēma zināšanai faktu, ka atbilstoši Reglamenta 28. panta 5. punktam lieta tiek nodota izskatīšanai pirmajā palātā paplašinātā sastāvā.

27 Procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Vispārējā tiesa aicināja Polijas Republiku un Komisiju iesniegt atsevišķus dokumentus un atbildēt uz dažiem jautājumiem. Polijas Republika un Komisija šos lūgumus ir izpildījušas.

28 Vispārējā tiesa 2018. gada 23. oktobra tiesas sēdē uzklausīja lietas dalībnieku un personu, kas iestājušās lietā, mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem.

29 Polijas Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto lēmumu;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

30 Latvijas Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto lēmumu;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

31 Lietuvas Republika lūdz Vispārējai tiesai atcelt apstrīdēto lēmumu.

32 Komisijas, kuru atbalsta Vācijas Federatīvā Republika, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– nepieņemamības apsvērumu dēļ neņemt vērā Polijas Republikas 2017. gada 13. marta apsvērumu rakstu;

– noraidīt prasību;

– piespriest Polijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

IV. Juridiskais pamatojums

A. Par Polijas Republikas 2017. gada 13. marta apsvērumu raksta pieņemamību

33 Polijas Republika savu prasību ir cēlusi 2016. gada 16. decembrī, pamatojoties vienīgi uz paziņojumu presei par apstrīdēto lēmumu, ko Komisija bija publicējusi apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā, proti, 2016. gada 28. oktobrī. Savukārt Komisijas tīmekļvietnē apstrīdētais lēmums tika publicēts 2017. gada 3. janvārī.

34 Polijas Republika apgalvo, ka ar minētā lēmuma precīzo saturu tā esot varējusi iepazīties tikai pēc apstrīdētā lēmuma publicēšanas Komisijas tīmekļvietnē. Tādējādi pēc iepazīšanās ar publicēto apstrīdēto lēmumu Polijas Republika 2017. gada 13. martā ir iesniegusi "prasības papildinājumu" (turpmāk tekstā – "papildu raksts"), kurā tā, pirmkārt, esot izvirzījusi papildu argumentus savas prasības pirmā pamata atbalstam un, otrkārt, izvirzījusi prasības papildu pamatu.

35 [Ar labojumiem, kas izdarīti ar 2019. gada 20. decembra rīkojumu] Komisija apstrīd papildu raksta pieņemamību. Pirmkārt, tā apgalvo, ka ar 2016. gada 16. decembrī iesniegto prasības pieteikumu Polijas Republika esot izlietojusi savas tiesības celt prasību saskaņā ar LESD 263. pantu, uzsākdama termiņa tecējumu prasības celšanai no brīža, kad tā bija iepazinusies ar apstrīdētā lēmuma saturu, un ka tai neesot tiesību uz jaunu termiņu prasības celšanai tādēļ, kad apstrīdētais lēmums ir ticis publicēts vēlāk. Otrkārt, Komisija atgādina, ka Reglamentā neesot paredzēta iespēja "papildināt" prasību un ka saskaņā ar Reglamenta 84. panta 2. punktu uz jaunatklātiem apstākļiem balstīti prasības pamati varot tikt izvirzīti replikas rakstā. Treškārt, Komisija norāda, ka papildu raksts, kurā ir minēts jauns prasības celšanas termiņš, esot uzskatāms par "papildu prasību", kas ir nepieņemama *lis pendens* it īpaši tādēļ, ka līdz ar prasības celšanu 2016. gada 16. decembrī Polijas Republikai ir bijis iespējams efektīvi aizsargāt savas tiesības tiesā, tostarp izmantojot pagaidu pasākumus.

36 Saskaņā ar LESD 263. panta sesto daļu šajā pantā paredzētās prasības ir jāceļ divu mēnešu laikā, sākot attiecīgi no akta publicēšanas dienas, paziņošanas prasītājam dienas vai, ja tas nav darīts, no dienas, kurā tas par to ir uzzinājis.

37 Līdz ar to, tā kā apstrīdētais lēmums tika publicēts 2017. gada 3. janvārī, šajā lietā termiņš prasības celšanai sākās šajā datumā. Saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 60. pantu šis termiņš, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, ir pagarināms par vienotu desmit dienu termiņu. Tādējādi šajā lietā termiņš prasības celšanai beidzās 2017. gada 13. martā.

38 Attiecīgi Vispārējās tiesas kancelejā 2017. gada 13. martā iesniegtais papildu raksts ir ticis iesniegts prasības celšanas termiņa pēdējā dienā, proti, pirms termiņa beigām. Līdz ar to tas ir jāatzīst par pieņemamu.

39 Komisijas argumenti šo secinājumu neatspēko.

40 Pirmkārt, nevar piekrist Komisijas argumentam, ka Polijas Republika ir izsmēlusi savas tiesības celt prasību, uzsākdama termiņa tecējumu prasības celšanai no brīža, kad tā bija iepazinusies ar apstrīdētā lēmuma saturu.

41 Pirmām kārtām saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasības celšanas termiņi ir absolūti un tos nevar noteikt ne lietas dalībnieki, ne tiesa, jo termiņi ir noteikti, lai nodrošinātu tiesisko situāciju skaidrību un drošību un novērstu jebkādu diskrimināciju vai patvaļīgu rīcību tiesvedībā (skat. spriedumu, 1997. gada 18. septembris, *Mutual Aid Administration Services*/Komisija, T-121/96 un T-151/96, EU:T:1997:132, 38. punkts un tajā minētā judikatūra). No tā izriet, ka gadījumā, ja prasītājs saskaņā ar LESD 263. panta sesto daļu ir cēlis prasību, pirms termiņš ir sācies, no tā neizriet, ka šajā pēdējā minētajā pantā noteiktais termiņš šī iemesla dēļ tiktu grozīts. Līdz ar to šajā lietā prasības celšanas

termiņš ir sācies nevis prasības celšanas dienā, bet saskaņā ar LESD 263. panta sesto daļu šis termiņš ir sācies apstrīdētā lēmuma publicēšanas datumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. septembris, *PPG* un *SNF*/*ECHA*, C-626/11 P, EU:C:2013:595, 38. un 39. punkts).

42 Otrām kārtām, kāda paziņojuma presei publicēšanas datums, kurā ir norādīts uz lēmuma pieņemšanu, katrā ziņā nevar tikt uzskatīts par datumu, kurā sākas termiņš prasības celšanai. It īpaši šāds paziņojums presei, kurā ir ietverts tikai īss attiecīgā lēmuma kopsavilkums, nevar tikt uzskatīts par tādu, pēc kura izlasīšanas apstrīdētais lēmums būtu kļuvis "zināms" LESD 263. panta sestās daļas izpratnē.

43 Otrkārt, attiecībā uz argumentu, ka Reglamentā neesot paredzēta iespēja iesniegt papildu rakstu par prasības pieteikumu pēc tās iesniegšanas, ir jāatgādina judikatūra, atbilstoši kurai, tā kā Eiropas Savienība ir tiesību kopiena, kurā iestāžu pieņemtie tiesību akti tiek pakļauti atbilstības Līgumam pārbaudei, procesuālie noteikumi, kas ir piemērojami prasībām, kuras Savienības tiesai ir jāizskata, ir jāinterpretē pēc iespējas tā, lai šie noteikumi varētu tikt piemēroti tādējādi, ka tiek īstenots mērķis nodrošināt efektīvu to tiesību aizsardzību tiesā, kuras tiesību subjektiem ir piešķirtas ar Savienības tiesībām (spriedums, 2008. gada 17. jūlijs, *Athinaïki Techniki*/Komisija, C-521/06 P, EU:C:2008:422, 45. punkts).

44 Līdz ar to tādēļ vien, ka Reglamentā nav īpaši paredzēta iespēja iesniegt papildu rakstu par prasības pieteikumu pēc prasības celšanas, nevar uzskatīt, ka šāda iespēja vispār nepastāv, ja vien papildu raksts par prasības pieteikumu tiek iesniegts pirms prasības celšanai noteiktā termiņa beigām.

45 Tāpat, lai arī Reglamenta 84. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, rodoties jaunam faktam, kas ir kļuvis zināms tiesvedības laikā, jauni pamati vai argumenti ir jāizvirza procesuālo rakstu otrās apmaiņas laikā, no šīs tiesību normas neizriet, ka gadījumā, kā tas ir šajā lietā, kad pirms prasības celšanai noteiktā termiņa beigām un pirms replikas iesniegšanas prasītājs ar atsevišķu rakstu ir iesniedzis pamatus un argumentus par apstrīdēto lēmumu, kas ir publicēts pēc prasības iesniegšanas, šāds atsevišķs raksts būtu uzskatāms par nepieņemamu.

46 Šajā gadījumā Komisijai bija iespēja atbildēt uz Polijas Republikas papildu rakstā izvirzītajiem pamatiem un argumentiem. Pēc Vispārējās tiesas aicinājuma Komisija 2017. gada 9. jūnijā iesniedza savus apsvērumus par papildu rakstu. Šādos apstākļos, atzīstot papildu rakstu par pieņemamu, šajā lietā Komisijas tiesības atbildēt uz prasītājas izvirzītajiem pamatiem un argumentiem netiek aizskartas.

47 Ņemot vērā iepriekš minēto, papildu raksts, ko Polijas Republika ir iesniegusi 2017. gada 13. martā, proti, pirms prasības celšanai noteiktā termiņa beigām, ir jāatzīst par pieņemamu.

B. Par lietas būtību

48 Prasības pamatojumam Polijas Republika ir izvirzījusi sešus pamatus, no kuriem ar pirmo tiek apgalvots, ka esot pieļauts Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunkta, lasot to kopā ar LESD 194. panta 1. punkta b) apakšpunktu, pārkāpums, kā arī solidaritātes principa pārkāpums; ar otro pamatu tiek apgalvots, ka Komisijai neesot bijusi kompetence un ka arī esot pieļauts Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta pārkāpums; ar trešo pamatu tiek apgalvots, ka esot pieļauts Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta b) apakšpunkta pārkāpums; ar ceturto pamatu tiek apgalvots, ka esot pieļauts Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) un e) apakšpunkta pārkāpums; piektais pamats attiecas uz to starptautisko konvenciju pārkāpumu, kuru dalībniece ir Savienība, un sestais pamats attiecas uz tiesiskās noteiktības principa pārkāpumu.

49 Vispirms ir jāpārbauda pirmais pamats.

1. Par pirmo pamatu, ar ko tiek apgalvots, ka ir pieļauts Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunkta, aplūkojot to kopsakarā ar LESD 194. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kā arī solidaritātes principa pārkāpums

50 Apstrīdētā lēmuma 49.–53. apsvērumā pēc tam, kad Komisija bija atgādinājusi savu sākotnējā lēmumā izdarīto secinājumu, ka ar *OPAL* gāzes vadu tiks uzlabota piegādes drošība, Komisija ir pārbaudījusi, vai *BNetzA* piedāvātie izmantošanas režīma grozījumi varēja izraisīt citu vērtējumu. Tā secināja, ka tas tā nav, it īpaši ņemot vērā, ka papildu jauda, ko varētu faktiski izmantot gāzes vadā *Nord Stream 1* pēc gāzes vada *OPAL* faktiski izmantotās jaudas palielināšanas, nav pietiekama, lai pilnībā aizstātu gāzes apjomus, kas līdz šim tika pārvadīti pa *Braterstwo* un *Yamal* gāzes vadiem.

51 Polijas Republika, kuru atbalsta Lietuvas Republika, apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu ir pārkāpts energoapgādes drošība princips, kā arī solidaritātes princips enerģētikas jomā un tādējādi tas esot pretrunā Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunktam, lasot to kopsakarā ar LESD 194. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Tā uzskata, ka jauns atbrīvojums attiecībā uz gāzes vadu *OPAL* apdraudot gāzes piegādes drošību Savienībā, it īpaši Centrāleiropā. It īpaši gāzes transportēšanas samazināšana, izmantojot *Yamal* un *Braterstwo* gāzes vadus, varot izraisīt Polijas energoapgādes drošības vājināšanos un ievērojami traucēt gāzes piegādes avotu dažādošanu.

a) Par apgalvoto Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunkta pārkāpumu

52 Polijas Republika atgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu tiesiskajā regulējumā paredzēto atbrīvojumu jauniem gāzes infrastruktūras objektiem varot piešķirt vienīgi gadījumā, ja ar ieguldījumu attiecīgajā infrastruktūrā tiek uzlabota gāzes piegādes drošība, un tas esot kritērijs, kurš, Polijas Republikas ieskatos, esot jāinterpretē saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 994/2010 (2010. gada 20. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un Padomes Direktīvas 2004/67/EK atcelšanu (OV 2010, L 295, 1. lpp.), ņemot vērā LESD 194. panta 1. punktā paredzēto Savienības enerģētikas politikas galveno mērķi, proti, nodrošināt Savienības enerģētikas drošību kā kopumā, tā katrā dalībvalstī atsevišķi.

53 Komisija, kuru atbalsta Vācijas Federatīvā Republika, šos argumentus apstrīd.

54 Saskaņā ar Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu "uz nozīmīgākiem jauniem gāzes infrastruktūras objektiem, proti, starpsavienojumiem, [..] pēc lūguma uz noteiktu laiku var neattiecināt [tostarp trešo personu piekļuves noteikumus], ja: a) ieguldījumiem jāuzlabo [..] piegādes drošums".

55 Vispirms ir jānoraida Polijas Republikas arguments, saskaņā ar kuru šajā lietā šis kritērijs ir piemērojams tādēļ, ka ar apstrīdēto lēmumu esot piešķirts jauns atbrīvojums no trešo personu pieejas.

56 Jākonstatē, ka šajā lietā ar apstrīdēto lēmumu Komisija ir apstiprinājusi nevis jauna atbrīvojuma ieviešanu, bet gan esoša atbrīvojuma grozīšanu. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar *BNetzA* 2009. gada 25. februāra lēmumiem, kas grozīti ar 2009. gada 7. jūlija lēmumiem (skat. šā sprieduma 5. un 8. punktu), gāzes vada *OPAL* pārrobežu transportēšanas kapacitātei jau bija piemērots atbrīvojums no Direktīvas 2003/55 18. pantā minēto noteikumu par trešo personu piekļuvi un tās 25. panta 2.–4. punktā paredzēto tarifu noteikumu piemērošanas. Kā izklāstīts šā sprieduma 14. un 16. punktā, *BNetzA* 2016. gada 13. maijā piedāvātajā režīmā, kas ir grozīts atbilstoši apstrīdētajam lēmumam, principā ir ticis saglabāts šis atbrīvojumus, grozot ar to saistītos nosacījumus.

57 Šajā kontekstā ir jāprecizē, kā Komisija to ir uzsvērusi tiesas sēdē, ka ar apstrīdēto lēmumu sākotnējais lēmums nav ticis grozīts. Saskaņā ar Direktīvas 2009/73 36. panta 3. punktu valsts regulatīvā iestāde ir tā, kas lemj par minētā panta 1. punktā paredzēto atbrīvojumu. Līdz ar to *BNetzA* ir tā, kura 2009. gadā ir pieņēmusi lēmumu par atbrīvojumu (skat. šā sprieduma 5. un 8. punktu) un kura 2016. gadā ir grozījusi šī atbrīvojuma nosacījumus, noslēgdama publisko tiesību līgumu ar *OGT* (skat. šā sprieduma

18. punktu). Abos gadījumos Komisija ir tiesīga īstenot vienīgi kontroles pilnvaras, kas tai ir piešķirtas ar Direktīvas 2003/55 22. panta 4. punkta trešo daļu un vēlāk ar Direktīvas 2009/73 36. panta 9. punktu, lūdzot *BNetzA* grozīt savus lēmumus. Līdz ar to sākotnējais lēmums un apstrīdētais lēmums bija divi atsevišķi lēmumi, kuri abi attiecās uz kādu no Vācijas iestāžu paredzētajiem pasākumiem, proti, pirmkārt, uz 2009. gada 25. februāra *BNetzA* lēmumiem (skat. šā sprieduma 5. punktu) un, otrkārt, uz 2016. gada 13. maija publisko tiesību līgumu, kas ir uzskatāms par administratīvu aktu.

58 Attiecībā uz energoapgādes drošības uzlabošanas kritēriju no Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējuma izriet, ka šis kritērijs ir jāattiecina nevis uz pieprasīto atbrīvojumu, bet gan uz ieguldījumu, proti, šajā gadījumā – gāzes vada *OPAL* būvniecību. Līdz ar to, pieņemot sākotnējo lēmumu, Komisijai bija jāpārliecinās, ka paredzētais ieguldījums atbilst šim kritērijam. Savukārt Komisijai nebija pienākuma minēto kritēriju izvērtēt saistībā ar apstrīdēto lēmumu, ar kuru vienīgi tika apstiprināta to nosacījumu grozīšana, uz kuriem attiecās atbrīvojums. Tā kā šajā stadijā neviens jauns ieguldījums nav ticis plānots un *BNetzA* piedāvātie izmantošanas nosacījumu grozījumi neattiecās uz gāzes vada *OPAL* infrastruktūru, šis jautājums 2016. gadā nevarēja tikt vērtēts citādi nekā 2009. gadā.

59 Tas, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir veikusi pārbaudi, kas nav prasīta atbilstoši piemērojamajam tiesiskajam regulējumam, nav pamats Savienības tiesai tajā celtās sūdzības ietvaros pārbaudīt šo lēmumu, pamatojoties uz likumā neparedzētu kritēriju.

60 Līdz ar to pirmais pamats, ciktāl tas ir balstīts uz Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ir jānoraida kā neiedarbīgs.

b) Par apgalvoto LESD 194. panta 1. punkta pārkāpumu

61 Attiecībā uz LESD 194. panta 1. punktu Polijas Republika, kuru atbalsta Lietuvas Republika, uzsver, ka tajā minētais solidaritātes princips ir viena no Savienības prioritātēm enerģētikas politikas jomā. Tā uzskata, ka šis princips uzliekot par pienākumu gan dalībvalstīm, gan Savienības iestādēm īstenot Savienības enerģētikas politiku solidaritātes garā. It īpaši solidaritātes principam enerģētikas jomā neatbilstot Savienības iestāžu pasākumi, ar kuriem tiek grauta atsevišķu reģionu vai dalībvalstu energoapgādes drošība, tostarp gāzes piegādes drošība tajās.

62 Polijas Republika norāda, ka ar apstrīdēto lēmumu *Gazprom* un *Gazprom* grupas subjektiem esot ļauts novirzīt uz Savienības tirgu gāzes papildu apjomus, pilnībā izmantojot gāzes vada *Nord Stream 1* jaudu. Ņemot vērā, ka dabasgāzes pieprasījuma ievērojams pieaugums Centrāleiropā nav izteikts, tā vienīgās iespējamās sekas būšot ietekme uz gāzes vada *OPAL* konkurentu sniegto transportēšanas pakalpojumu nodrošināšanas un izmantošanas nosacījumiem, proti, uz *Braterstwo* un *Yamal* gāzes vadiem, kā rezultātā gāzes transportēšana pa šiem diviem gāzes vadiem tikšot samazināta vai pat pilnīgi pārtraukta.

63 Pirmkārt, šajā ziņā Polijas Republika paužot bažas, ka šāds transportēšanas ierobežojums vai pārtraukums *Braterstwo* gāzes vadā nozīmēšot, ka ar šī gāzes vada starpniecību piegāde no Ukrainas uz Polijas teritoriju tiktu padarīta neiespējama, kā rezultātā nebūšot iespējams nodrošināt klientu energoapgādes nepārtrauktību Polijas teritorijā ar turpmāk minētajām sekām, ko Komisija šķietami neesot pārbaudījusi:

– uzņēmumiem, kuriem tas ir uzdots, nebūs iespējams izpildīt savas saistības garantēt gāzes piegādi aizsargātajiem patērētājiem;

– gāzes sistēma nevarēs pienācīgi darboties un gāzes uzglabāšanas iekārtas nebūs iespējams izmantot komerciālo nolūkos;

– radīsies ievērojams gāzes iegūšanas izmaksu pieauguma risks.

64 Otrkārt, ņemot vērā, ka 2020. gadā beidzas līgums par gāzes piegādi, izmantojot gāzes vadu *Yamal* uz Rietumeiropu, un pēc tam 2022. gadā beigsies līgums par gāzes piegādi uz Poliju, izmantojot šo pašu gāzes vadu, Polijas Republika uzskata, ka pastāvot risks samazināt vai pat pilnībā pārtraukt gāzes piegādi pa gāzes vadu *Yamal* un tas radīšot negatīvas sekas attiecībā uz:

– pieejamo importēšanas jaudu no Vācijas un Čehijas Republikas uz Poliju;

– transportēšanas tarifu līmeni no šīm divām valstīm;

– gāzes piegādes avotu dažādošanu Polijā un citās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs.

65 Komisija šos argumentus apstrīd. Tā norāda it īpaši, ka solidaritātes princips enerģētikas jomā esot tās paziņojumos un dokumentos iekļauts politisks jēdziens, toties apstrīdētajam lēmumam esot jāatbilst juridiskajiem kritērijiem, kas ir noteikti Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punktā. Tās ieskatā, būtībā LESD 194. panta 1. punktā noteiktais dalībvalstu savstarpējais solidaritātes princips, pirmkārt, esot adresēts likumdevējam, nevis administrācijai, kas piemēro tiesību aktus, un, otrkārt, attiecoties tikai uz gāzes piegādes vai gāzes iekšējā tirgus darbības krīzes situācijām, savukārt Direktīvā 2009/73 ir noteikti principi, kas ir saistīti ar šī tirgus parasto darbību. Katrā ziņā minētās direktīvas 36. panta 1. punktā noteiktais energoapgādes drošības uzlabošanas kritērijs, kuru apstrīdētajā lēmumā Komisija esot izvērtējusi, varot tikt uzskatīts par tādu, kurā ir ietverts solidaritātes princips enerģētikas jomā. Visbeidzot, Komisija norāda, ka gāzes vads *Nord Stream 1* esot atzīts vispārējo interešu projekts, kas ir uzskatāms par tāda Eiropas nozīmes prioritāšu projekta īstenošanu, kas paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā Nr. 1364/2006/EK (2006. gada 6. septembris), ar ko nosaka pamatnostādnes Eiropas enerģētikas tīkliem un atceļ Lēmumu 96/391/EK un Lēmumu Nr. 1229/2003/EK (OV 2006, L 262, 1. lpp.), un tas, ka ar apstrīdētā lēmuma palīdzību ir iespējams palielināt šādas infrastruktūras izmantošanu, atbilstot vispārējām un Eiropas interesēm.

66 Turklāt Komisija nepiekrīt, ka gāzes vada *OPAL* izmantošanas režīma grozīšana, kas ir apstiprināta ar apstrīdēto lēmumu, varētu apdraudēt dabasgāzes apgādes drošību kopumā centrālajā un Austrumeiropā vai konkrēti Polijā.

1) Par energoapgādes solidaritātes tvērumu

67 LESD 194. panta 1. punktā ir noteikts:

“Saistībā ar iekšējā tirgus izveidi un darbību un attiecībā uz vajadzību saglabāt un uzlabot vidi, Savienības enerģētikas politika, dalībvalstīm savstarpēji solidarizējoties, tiecas:

a) nodrošināt enerģijas tirgus darbību;

b) nodrošināt energoapgādes drošību Savienībā;

c) veicināt energoefektivitāti un taupību, kā arī jaunu un neizsīkstošu enerģijas veidu attīstību;

d) veicināt enerģijas tīklu savstarpēju savienojamību.”

68 Šī tiesību norma, kas tika ieviesta ar Lisabonas līgumu, LESD tika iekļauta kā tiešs juridiskais pamats Savienības enerģētikas politikas jomā, kas pirms tam bija balstīta uz agrāko EKL 95. pantu par iekšējā tirgus izveidi (tagad – LESD 114. pants).

69 LESD 194. panta 1. punktā minētā "solidarizēšanās" ir šajā jomā konkrēti formulēts dalībvalstu vispārējais solidaritātes princips, kas it īpaši ir minēts LES 2. pantā, 3. panta 3. punktā un 24. panta 2. un 3. punktā, kā arī LESD 122. panta 1. punktā un 222. pantā. Šis princips ir visas Savienības sistēmas pamatā saskaņā ar apņemšanos, kas noteikta LES 4. panta 3. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1969. gada 10. decembris, Komisija/Francija (6/69 un 11/69, nav publicēts, EU:C:1969:68, 16. punkts).

70 Attiecībā uz tā saturu ir jāuzsver, ka solidaritātes princips ietver gan Savienības, gan dalībvalstu tiesības un pienākumus. No vienas puses, Savienībai ir solidaritātes pienākums attiecībā uz dalībvalstīm, un, no otras puses, dalībvalstīm ir pienākums gan solidarizēties savstarpēji, gan attiecībā uz Savienības kopējām interesēm un tās īstenoto politiku.

71 Enerģētikas politikas jomā tas tostarp nozīmē savstarpējās palīdzības pienākumus gadījumā, kad, piemēram, dabas katastrofu vai terora aktu rezultātā kāda dalībvalsts atrodas kritiskā stāvoklī vai ārkārtas situācijā saistībā ar tās apgādi ar gāzi. Tomēr pretēji tam, ko apgalvo Komisija, energoapgādes solidaritātes princips nevar tikt attiecināts tikai uz šādām ārkārtas situācijām, kuras ir vienīgi Savienības likumdevēja kompetencē, kura atvasinātajās tiesībās ir īstenota, pieņemot Regulu Nr. 994/2010 (aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1938 (2017. gada 25. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 994/2010 (OV 2017, L 280, 1. lpp.)).

72 Gluži pretēji, solidaritātes princips ietver arī Savienības un dalībvalstu vispārēju pienākumu, īstenojot savas attiecīgās pilnvaras, ņemt vērā citu dalībnieku intereses.

73 Konkrētāk, attiecībā uz Savienības enerģētikas politikas jomu tas nozīmē, ka Savienībai un dalībvalstīm, īstenojot savas pilnvaras šīs politikas ietvaros, ir jācenšas izvairīties no tādu pasākumu veikšanas, kas varētu ietekmēt Savienības un citu dalībvalstu intereses attiecībā uz elektroapgādes drošību, tās ekonomisko un politisko dzīvotspēju un apgādes vai piegādes avotu dažādošanu, lai panāktu to savstarpējo saistību un faktisku solidaritāti.

74 Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta kontekstā šie apsvērumi tostarp ir ietverti jēdzienos "dabasgāzes iekšējā tirgus efektīva funkcionēšana" un "tās regulētās sistēmas efektīv[a] funkcionēšan[a], kurai infrastruktūra ir pieslēgta", kuri ir minēti minētās normas e) apakšpunktā, tomēr neaprobežojoties ar tiem.

75 Šajā ziņā, kā Savienības likumdevējs ir atgādinājis Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV 2013, L 115, 39. lpp.), ceturtajā apsvērumā, Eiropadome 2011. gada 4. februārī ir uzsvērusi, ka ir jāmodernizē un jāpaplašina Eiropas energoinfrastruktūra un jāsavieno tīkli pāri robežām, lai iedibinātu patiesu solidaritāti starp dalībvalstīm, nodrošinātu alternatīvus piegāžu vai tranzīta maršrutus un enerģijas avotus un panāktu, ka atjaunojamie enerģijas avoti sāk konkurēt ar tradicionālajiem avotiem. Tā ir uzsvērusi, ka pēc 2015. gada nevienai dalībvalstij vairs nevajadzētu būt izolētai no Eiropas gāzes un elektroenerģijas tīkliem vai piedzīvot, ka tās energoapgādes drošība tiek apdraudēta piemērotu savienojumu trūkuma dēļ.

76 Līdz ar to ir jānoraida tiesas sēdē izvirzītais Komisijas arguments, saskaņā ar kuru, būtībā atzīdama, ka ar Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punktu tiek īstenots LESD 194. panta 1. punktā paredzētais solidaritātes princips, Komisija esot pienācīgi ņēmusi vērā šo principu tādēļ vien, ka tā ir pārbaudījusi Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punktā paredzētos kritērijus.

77 Energoapgādes solidaritātes principa piemērošana tomēr nenozīmē, ka Savienības enerģētikas politikai nekādā ziņā nedrīkst būt negatīva ietekme uz kādas dalībvalsts konkrētajām interesēm enerģētikas jomā. Tomēr Savienības iestādēm un dalībvalstīm, īstenojot minēto politiku, ir jāņem vērā gan Savienības, gan dažādu dalībvalstu intereses, un konflikta gadījumā šīs intereses ir jāizsver.

78 Ņemot vērā šo solidaritātes principa tvērumu, Komisijai apstrīdētā lēmuma ietvaros bija jānovērtē, vai Vācijas regulatīvās iestādes piedāvātās izmaiņas gāzes vada *OPAL* izmantošanas režīmā varēja ietekmēt citu dalībvalstu intereses enerģētikas jomā un apstiprinošas atbildes gadījumā šīs intereses jālīdzsvaro ar tām interesēm, kādas minētās izmaiņas rada Vācijas Federatīvajai Republikai un attiecīgā gadījumā Savienībai.

2) Par jautājumu, vai ar apstrīdēto lēmumu tiek pārkāpts solidaritātes princips enerģētikas jomā

79 Jākonstatē, ka šā sprieduma 78. punktā minētā pārbaude apstrīdētajā lēmumā nav veikta. Apstrīdētajā lēmumā ne tikai nav minēts solidaritātes princips, bet no šī lēmuma arī neizriet, ka Komisija faktiski būtu šo principu izvērtējusi.

80 Ir taisnība, ka apstrīdētā lēmuma 4.2. punktā (48.–53. apsvērums) Komisija ir sniegusi apsvērumus par energoapgādes drošības uzlabošanas kritēriju. Tādējādi pēc atsauces uz sākotnējā lēmuma ietvaros veikto šī kritērija pārbaudi, kurā tā secināja, ka šis kritērijs ir izpildīts, Komisija ir konstatējusi, ka ar *BNetzA* iesniegto priekšlikumu šis secinājums netiekot grozīts.

81 Tomēr, pirmkārt, ir jānorāda, ka gan sākotnējā lēmumā ietvertā pārbaude, gan papildu pārbaude apstrīdētajā lēmumā attiecas tikai uz to, kā gāzes vada *OPAL* faktiski izmantotās ražošanas jaudas palielināšana un ekspluatācija ietekmē vispārējo Savienības elektroapgādes drošību. Tādējādi Komisija apstrīdētā lēmuma 4.2. punktā it īpaši ir izklāstījusi, pirmkārt, ka transportēšanas papildu jaudas pieejamība uz Vācijas un Čehijas Republikas robežas labvēlīgi ietekmēšot visus reģionus, kuri no turienes ir sasniedzami ar jau esošām vai nākotnē pieejamām infrastruktūrām, un, otrkārt, ka papildu jauda neļaušot pilnībā aizstāt citus tranzīta ceļus. Tomēr Komisija tostarp nav izvērtējusi, kā gāzes vada *OPAL* izmantošanas režīma grozījumi ietekmēs Polijas energoapgādes drošību.

82 Otrkārt, jānorāda, ka apstrīdētajā lēmumā nav aplūkoti plašāki solidaritātes principa enerģētikas jomā aspekti. It īpaši nešķiet, ka Komisija būtu pārbaudījusi, kādu ietekmi vidējā termiņā – tostarp saistībā ar Polijas Republikas enerģētikas politiku – varētu radīt apstāklis, ka uz *Nord Stream 1*/*OPAL* tranzīta ceļu tiek novadīta daļa no dabasgāzes apjoma, kas līdz šim tika transportēta, izmantojot gāzes vadus *Yamal* un *Braterstwo*, un ka Komisija šo ietekmi būtu līdzsvarojusi ar tās konstatēto energoapgādes drošības pieaugumu Savienības līmenī.

83 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka apstrīdētais lēmums tika pieņemts, neievērojot LESD 194. panta 1. punktā noteikto solidaritātes principu enerģētikas jomā.

84 Līdz ar to ir jāapmierina Polijas Republikas izvirzītais pirmais pamats, ciktāl tas ir balstīts uz šī principa pārkāpumu.

85 Rezumējot visu iepriekš minēto, prasība ir jāapmierina un apstrīdētais lēmums ir jāatceļ.

2. Par pārējiem pamatiem

86 Ņemot vērā, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, pamatojoties uz pirmo pamatu, Vispārējai tiesai vairs nav jālemj par citiem Polijas Republikas izvirzītajiem pamatiem.

V. Par tiesāšanās izdevumiem

87 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Polijas Republikas prasījumiem.

88 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam dalībvalstis, kas iestājas lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Līdz ar to Latvijas Republika, Lietuvas Republika un Vācijas Federatīvā Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

1) Komisijas Lēmumu C(2016) 6950 *final* (2016. gada 28. oktobris), ar ko pārskata atbrīvojuma, kas saskaņā ar Direktīvu 2003/55/EK ir piemērots gāzes vadam *OPAL* attiecībā uz noteikumiem par trešo personu piekļuvi un tarifu tiesisko regulējumu, nosacījumus, atcelt.

2) Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzina Polijas Republikas tiesāšanās izdevumus.

3) Vācijas Federatīvā Republika, Latvijas Republika un Lietuvas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Pelikánová Valančius Nihoul

Svenningsen Öberg

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2019. gada 10. septembrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

I. Atbilstošās tiesību normas 2

II. Tiesvedības priekšvēsture 4

III. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi 6

IV. Juridiskais pamatojums 8

A. Par Polijas Republikas 2017. gada 13. marta apsvērumu raksta pieņemamību 8

B. Par lietas būtību 9

1. Par pirmo pamatu, ar ko tiek apgalvots, ka ir pieļauts Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunkta, aplūkojot to kopsakarā ar LESD 194. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kā arī solidaritātes principa pārkāpums 10

a) Par apgalvoto Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkta a) apakšpunkta pārkāpumu 10

b) Par apgalvoto LESD 194. panta 1. punkta pārkāpumu 11

1) Par energoapgādes solidaritātes tvērumu 12

2) Par jautājumu, vai ar apstrīdēto lēmumu tiek pārkāpts solidaritātes princips enerģētikas jomā 14

2. Par pārējiem pamatiem 14

V. Par tiesāšanās izdevumiem 14